

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р Людмил Иванов Несторов, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. научна специалност „Политическа икономия“ (шифър 050201), член на научното жури, определено със заповед №101/10.05.2019 г. на Ректора на Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас.

Относно: обявения в ДВ, бр. 25/26.03.2019 г. конкурс за академичната длъжност доцент в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, по научната специалност „Политическа икономия“ (Обща икономическа теория), съгласно Решение на АС №54/27.02.2019 г. на Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас, за нуждите на Колежа по туризъм. Катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“.

Единствен кандидат по обявения конкурс е гл. ас. д-р Милен Велчев Велев, преподавател в катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“, Колеж по туризъм, към Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас.

I. Персонална характеристика на кандидата:

Милен Велев е възпитаник на УНСС – София, където се обучава през периода 1994-1999 г. по специалността „Икономика и организация на труда“ и получава степента „Магистър“ по икономика. През периода 2010-2013 г. М. Велев е докторант в УНСС – София, където защитава дисертация на тема: „Цената на труда в България - състояние и възможности за развитие“, в резултат на което му е присъдена ОНС „Доктор“ по „Икономика и организация на труда“, професионално направление 3.8. Икономика, № 94/18.06.2013 г.

Академичната кариера на кандидата започва през 2013 г., след успешно издържан изпит за асистент към катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“ при Колежа по туризъм на Университета „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас. През 2015 г. е повишен в степен главен асистент.

Кандидатът владее писмено и говоримо английски и руски език. Притежава свидетелство за професионална квалификация по „Международно икономическо сътрудничество“ след проведен курс към Центъра за факултативно обучение при Института за следдипломна квалификация при УНСС – София. Г-н Велев има сериозен практически опит като служител в НАП и Районно управление „Социално осигуряване“ – Бургас. Натрупаният в практиката опит и изградените преподавателски умения на гл. ас. М. Велев се доказват в процеса на обучение на студентите.

II. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас

Според представената справка за изпълнение на минималните изисквания, посочени в ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и съгласно Приложение № 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Университет "Проф. д-р Асен Златаров" – Бургас, кандидатът за доцент – М. Велев отговаря на тези изисквания. Това е видно от следните факти: по показателите от група А той има 50 т.; от група В – 100 т.; от група Г – 425 т.; от група Д – 160 т. и от група Е – 110 т. Всичко това прави общо 845 точки, при минимални национални изисквания от 300 точки, т.е. 2.8 пъти над изискуемите.

Кандидатът е изпълнил задължителните условия по чл. 24 от ЗРАСРБ, а именно:

1. Има придобита ОНС „доктор“ по икономика през 2013 г.;
2. Има преподавателски стаж от 2013 до 2019 г., т.е. седем години;
3. Има публикуван монографичен труд, който не повтаря научните публикации, представени за придобиване на ОНС „доктор“.

III. Оценка на учебно-преподавателската дейност.

Гл. ас. д-р М. Велев чете лекции и води семинарни занятия по дисциплините „Микроикономика“ и „Макроикономика“ пред студентите от специалностите „Туризм“, „Маркетинг“, „Индустриален мениджмънт“ и „Стопанско управление“ в ОКС „Бакалавър“ към Факултета по обществени науки. По същите дисциплини кандидатът чете лекции и води семинарни занятия пред студентите от специалностите „ОУХР“ и „ОУТО“ в ОКС „Професионален бакалавър“ в Колежа по туризъм.

Гл. ас. д-р М. Велев е ангажиран със самостоятелен курс от лекции и семинарни занятия по дисциплината „Управление на човешките ресурси“ пред студентите от специалностите „ОУХР“ и „ОУТО“ в ОКС „Професионален бакалавър“ в Колежа по туризъм.

Издадената от учебния отдел на Университет "Проф. д-р Асен Златаров" служебна бележка показва, че аудиторната заетост на гл. ас д-р М. Велев през настоящата учебна 2018-2019 година е 626 часа. Кандидатът активно участва в организационната работа на Колежа по туризъм и катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“ при подготовката и провеждането на научни семинари, кръгли маси и др. мероприятия. Член е на редакционната колегия на три сборника от конференции, проведени в Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, Колежа по туризъм – Бургас и Асоциацията за екологичен и селски туризъм (БАЕСТ).

За нуждите на учебния процес гл. ас. д-р М Велев има издадени, в съавторство, учебник по „Микроикономика“ и по „Макроикономика“ и два сборника с тестове и задачи също по „Микроикономика“ и „Макроикономика“. Критерий за много добро познаване на преподавания

материал и практическа работа със студентите са самостоятелните издания на речниците по „Микроикономика“ и „Макроикономика“ на кандидата. В своята преподавателска работа гл. ас. д-р М. Велев актуализира и обогатява учебния материал по преподаваните дисциплини.

IV. Основни научни резултати и приноси на кандидата

Кандидатът участва в конкурса с общо 36 научни публикации, от които **2 самостоятелни монографии** (Безработица и икономически растеж: Изследване на макроикономическата зависимост в България. Издателство „Флат“, Бургас, 2019 г. и Динамика на безработицата в България. Теоретично и емпирично изследване. Издателство „Флат“, Бургас, 2018), които са изцяло по тематиката на обявения конкурс; **една самостоятелна студия** (Изследване на зависимостта между реалното съвкупно производство и равнището на безработица в България. Списание „Икономически изследвания“, 2014, бр. 3, с. 58-91, ISSN 0205-3292, (SCOPUS), която е публикувана в реферираното издание; **15 самостоятелни статии**, от които **една в реферирано издание** (The influence of the seasonal factor of the employment and remunerations in the agricultural sector in Bulgaria. Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development”, 2018, Vol. 18, ISSUE 4, pp. 405-410, ISSN 2284-7995, (WEB OF SCIENCE)) и 4 в чуждестранни издания; **12 научни доклада**, от които 10 самостоятелни, два в съавторство и един издаден в чужбина; **два учебника в съавторство и четири учебни помагала** с тестове и задачи, от които едното е в съавторство, а другите са самостоятелни. Общият обем страници на посочените за конкурса публикации е 1252 и показва солидно присъствие на кандидата в публичното икономическо пространство. Голяма част от публикациите са в утвърдени и реномирани издания, като например списанията „Икономически изследвания“ и „Икономическа мисъл“, издания на УНСС, Университет „А. Златаров“ и други както в страната, така и в чужбина.

Освен представените научни трудове, гл. ас. д-р М. Велев е **участвал в два научни проекта**. На единия от тях, „Разработване на инструментариум за анализ и прогнозиране на динамиката на безработицата и икономическия растеж. Приложението му за област Бургас“, кандидатът е научен ръководител. Във втория проект, на тема: „Управление на взаимовръзките с клиентите в туризма (на примера на хотелиерството в община Бургас)“, той е участник. И двата проекта, където кандидатът участва, са по направлението, обявено в конкурса за доцент и позволяват на кандидата да свърже теорията с практиката.

Приложената подробна справка в документите показва, че участникът в конкурса е **цитиран 18 пъти** в различни монографии, студии и статии, от които в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове (Scopus; Web of Science) –5 пъти; в монографии и колективни томове с

научно рецензиране – 4 пъти и в нерелевантни списания с научно рецензиране – 9 пъти.

Представените от гл. ас. д-р М. Велев научни трудове за участие в конкурса съответстват по структура, съдържание и количествена оценка на минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, съгласно ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както в национален мащаб, така и в Университет „Проф. д-р А. Златаров“ - Бургас.

Представената справка за приносите на гл. ас. д-р Велев добре отразява както областите, върху които е фокусирал своето внимание, така и мащабите и тяхната насоченост. **Потвърждавам посочените в справката основни резултати и приноси на кандидата.** Те са разпределени в няколко направления. По всяко едно от тях могат да се направят следните изводи:

По първото направление - пазар на труда, може да се посочи, че основните *теоретико-методологични приноси* се изразяват в това, че кандидатът задълбочено изследва структурата на безработицата и чрез кривата на Бевъридж успява да дезагрегира и анализира отделните видове безработица (Велев, М. Крива на Бевъридж и структурна безработица в България. Eastern Academic Journal, 4/2018, стр. 167-174, Online). Въз основа на това той извежда основните теоретични концепции за естественото равнище на безработица, като за целта творчески използва метода за оценка на това равнище - филтърът на Ходрик-Прескот (има се предвид монографията „Динамика на безработицата в България. Теоретично и емпирично изследване“). По същото направление може да се изведат и основните *научно-приложни приноси*, които се изразяват в това, че участникът в конкурса прави актуално изследване на равнището и динамиката на безработицата на европейско, национално и регионално равнище. По подходящ начин дава обективна оценка на състоянието и тенденциите за развитие на безработицата в България и влиянието на сезонния фактор върху нея, като са изчислени сезонните индекси на това влияние чрез съответния статистически инструментариум. Сполучливо е анализирано състоянието, тенденциите и основните проблеми на пазара на труда в Бургаска област и убедително са очертани някои насоки за развитие на политиките на пазара на труда в България (Велев М. „Динамика на безработицата в България. Теоретично и емпирично изследване“).

По второто направление – макроикономическа зависимост между безработица и икономически растеж, може да се посочи, че *основните теоретико-методологични приноси* се състоят в това, че добре е анализирана същността на икономическия растеж и подходите за измерване на съвкупното производство, като въз основа на това правилно са посочени най-важните фактори, влияещи върху динамиката на съвкупното производство. По отношение на *научно-приложните приноси* в това направление може да се открои, че по оригинален начин е разгледана структурата на БВП в България (по производствения, доходния и разходния подход) и е оценен приносът на всеки отделен елемент към икономическия растеж; изследвана е динамиката на производителността на труда в

България и са посочени особеностите и тенденциите в нейното изменение; направена е емпирична оценка на потенциалното производство, както в България, така и в ЕС-28 и са посочени основните мерки за регулиране на икономическия растеж у нас (има се предвид монографията „Безработица и икономически растеж: изследване на макроикономическата зависимост в България“).

Коректно и прецизно се изследва Законът на Оукън, който е адаптиран, проверен и приложен към съвременните условия и особености на българската икономика. Внимателно е изследвана конкретната количествена зависимост между инфлация и безработица в България и в ЕС-28, чрез прилагането на иконометрични модели. Направена е емпирична оценка на равновесното равнище на безработица (NAIRU) в България и в ЕС-28. Извършена е съпоставка между равновесното равнище на безработица в България и в Европейския съюз.

По третото направление – макроикономически зависимости между безработица и инфлация може да се изведат следните *теоретико-методологични приноси*: задълбочено са изследвани причинно-следствените връзки и макроикономически зависимости между равнището на безработица и инфлация у нас; коректно е направен анализ на краткосрочната и дългосрочната крива на Филипс за България; (Велев М. Крива на Филипс за България. Eastern Academic Journal, 4/2018, стр. 215-221, Online). По отношение на *научно-приложните приноси*, в това направление може да се отбележат следните: разбираемо и добре е изследвана конкретната количествена зависимост между инфлация и безработица в България и в ЕС-28, чрез прилагането на иконометрични модели; изведени са, по подходящ начин, естественото равнище на безработица в България и конкретните показатели, характеризиращи търсенето и предлагането на работната сила у нас (Велев, М., 2018. Динамика на безработицата в България. Теоретично и емпирично изследване. Издателство „Флат“, Бургас).

По четвъртото направление – икономически ефекти от туризма, може да се обособят следните основни *теоретико-методологични приноси*: целесъобразно е анализирана икономическата роля и значение на селския туризъм за развитието на даден регион; изследвани са основните фактори и условия на макроикономическата среда, които оказват влияние върху селския туризъм и са посочени специфичните особености на туристическия пазар на труда, като цяло и конкретно за Бургаска област. По разглежданото направление може да се обособят следните *научно-приложни приноси*: последователно и по подобаващ начин са изчислени сезонните индекси за трудовите възнаграждения в сферата на туризма; направена е прогноза за равнището на средната работна заплата в този сектор; установено е, че факторът труд в туристическия сектор е подценен; посочени са положителните икономически ефекти, които биха могли да се очакват от развитието на селския туризъм в Средецкия регион (Ролята на

селския туризъм в икономиката на Средецкия регион. – Средецкият край: Фолклор, религия, туризъм. Издателство ""Флат"", Бургас, 2015, стр. 11-28).

От представената по конкурса документация относно учебно-преподавателската и научно-приложната работа на кандидата за доцент личи, че гл. ас. д-р М. Велев е изграден учен-изследовател, с натрупан опит и свои възгледи върху изследваната проблематика. Притежава умения за изследователска дейност както самостоятелно, така и в екип. Представените трудове в разгледаните по-горе направления се отличават с високо научно равнище и показват постоянното научно израстване на кандидата, след придобиване на ОНС „доктор“.

Демонстрираните и защитени по подобаващ начин познания и умения на кандидата в областта на макроикономическия анализ и иконометрията са добра основа за неговото бъдещо развитие като учен и преподавател.

V. Критични бележки и препоръки

Нямам конкретни критични бележки към гл. ас. д-р М Велев. По-скоро бих направил някои препоръки, като една от тях е да публикува повече в реферирани научни издания, а втората е да участва в повече научни проекти. За всичко това той притежава необходимите качества и би могъл да ги доразвие като теоретик и практик.

VI. Заключение

Кандидатът за участие в конкурса за доцент гл. ас. д-р Милен Велев напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение, както в национален мащаб, така и съобразно този в Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас. Притежава необходимите професионални качества на утвърден изследовател в своята област и доказани приноси за академичната длъжност „доцент“.

В качеството ми на член на научното жури с убеденост заявявам, че гласувам положително, гл. ас. д-р Милен Велчев Велев да заеме академичната длъжност „доцент“ по научната специалност „Политическа икономия“ (Обща икономическа теория), в Катедра „Икономика и управление на туристическото обслужване“, за нуждите на Колежа по туризъм към Университет „Проф. д-р А. Златаров“ – Бургас.

26.06.2019 г.

Член на научното жури

(доц. д-р А. Златаров)